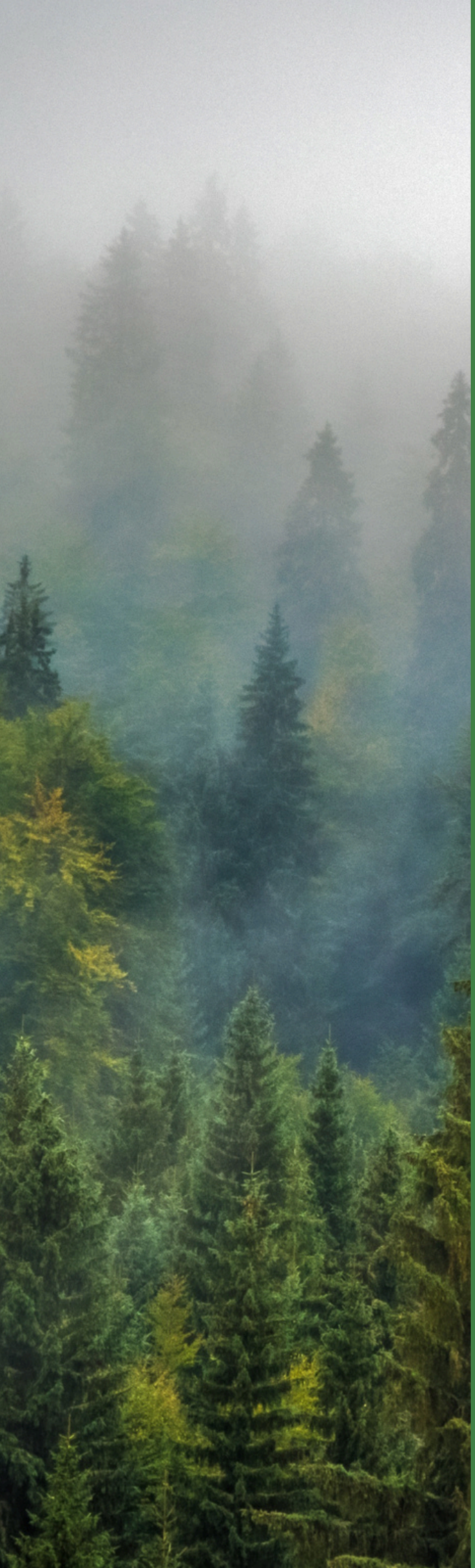

KTÜ
1955 KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Sürdürülebilir KTÜ

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORU 2024

13 İKLİM EYLEMİ

www.ktu.edu.tr/surdurulebilirlik

surdurulebilirktu@ktu.edu.tr

Sürdürülebilir kalkınma, yalnızca küresel bir vizyon değil, aynı zamanda ülkemizin gelecek nesillere karşı taşıdığı ortak sorumluluktur. Bu anlamda, Birleşmiş Milletler tarafından belirlenen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SKA), Türkiye'nin 11. ve 12. Kalkınma Planları, Yeşil Mutabakat Eylem Planı ve Yükseköğretim Kurulu'nun sürdürülebilirlik vizyonu ile uyumlu şekilde, yükseköğretim kurumları için bir yol haritası oluşturmaktadır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi olarak bizler, eğitim, araştırma ve topluma hizmet misyonumuz doğrultusunda bu hedeflere katkı sunmayı asli bir görev kabul ediyoruz. Üniversitemiz; nitelikli eğitimden iklim eylemine, yoksulluğun azaltılmasından yenilikçi ve sürdürülebilir şehirlerin inşasına kadar geniş bir yelpazede bilim temelli bilgi üretmekte, politika geliştirmekte ve toplumla etkileşim içinde projeler hayata geçirmektedir.

Ülkemizin ulusal politikalarıyla uyumlu biçimde, bölgesel kalkınmaya öncülük eden ve uluslararası iş birlikleriyle küresel sorumluluk üstlenen üniversitemiz, aynı zamanda öğrencilerimizi sürdürülebilir bir gelecek için bilinçli bireyler olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda hazırlanan rapor, yalnızca gerçekleştirilen faaliyetleri değil, aynı zamanda üniversitemizin sürdürülebilirlik yolculuğuna dair kararlılığını da yansıtmaktadır.

Geleceğe dair inancımız, bilimin rehberliği ve gençlerimizin dinamizmi ile daha da güçlenmektedir. Karadeniz Teknik Üniversitesi, sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sunmaya ve ülkemizin bu alandaki vizyonunu desteklemeye devam edecektir.

Prof. Dr. Hamdullah ÇUVALCI
Karadeniz Teknik Üniversitesi Rektörü

İklim değişikliği günümüzün en kritik küresel sorunlarından biri olup, toplumların ekonomik, sosyal ve çevresel sürdürülebilirliği üzerinde doğrudan etkiler yaratmaktadır. Sürdürülebilir Kalkınma Amacı 13 (İklim Eylemi), iklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmayı, sera gazı emisyonlarını düşürmeyi, uyum ve dirençlilik politikalarını güçlendirmeyi ve gelecek nesillere yaşanabilir bir dünya bırakmayı hedeflemektedir. Üniversiteler, bilimsel bilgi üretimi, toplumsal bilinç geliştirme, teknoloji geliştirme ve politika üretme süreçlerinde kritik bir aktör olarak bu amacın hayata geçirilmesinde öncü bir role sahiptir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ), bulunduğu coğrafyanın ekolojik özellikleri, topoğrafik yapısı ve doğal afet riskleri nedeniyle iklim değişikliğiyle mücadele konusunda özel bir sorumluluk taşımaktadır. Bu bağlamda üniversitemiz, fakülteleri, araştırma merkezleri, koordinatörlükleri ve öğrenci toplulukları aracılığıyla iklim değişikliğinin etkilerini bilimsel olarak analiz etmekte; afetlere karşı dirençliliği artıracak projeler geliştirmekte ve çevresel farkındalığı güçlendiren eğitim ve etkinlikler yürütmektedir.

KTÜ, enerji verimliliği, karbon ayak izinin azaltılması, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, sürdürülebilir ulaşım sistemleri ve sıfır atık yaklaşımı gibi uygulamalarla doğrudan iklim eylemine katkı sunmaktadır. Bunun yanı sıra, Deprem ve Yapı Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi, Heyelan Uygulama ve Araştırma Merkezi, Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi gibi uzmanlaşmış birimler aracılığıyla afet risklerini azaltmaya, çevresel sürdürülebilirliği sağlamaya ve iklim değişikliğine uyum politikalarını desteklemeye yönelik çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Kurumsal Yapı

- **Orman Fakültesi, Mühendislik Fakültesi ve Mimarlık Fakültesi:** Doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi, ekolojik planlama, yeşil alanların artırılması, su havzalarının korunması ve iklim değişikliğine uyumlu şehircilik politikaları geliştirilmesi yönünde bilimsel katkılar sunmaktadır.

- **Çevre Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi:** Üniversitenin çevre yönetimi, iklim değişikliğinin etkilerinin analizi, sürdürülebilirlik uygulamaları ve toplumsal farkındalık projelerinde öncü merkezidir. Merkez bünyesinde bulunan “İklim Değişikliği Çalışma Grubu” doğrudan SKA-13’e katkı sağlamaktadır.

- **Heyelan Uygulama ve Araştırma Merkezi:** İklim değişikliğine bağlı olarak artan yağış rejimleri ve jeolojik riskler karşısında heyelanları önceden belirleme, risk haritaları çıkarma ve afet yönetimi stratejileri geliştirme faaliyetleriyle SKA-13 hedeflerine hizmet etmektedir.

- **Deprem ve Yapı Sağlığı Uygulama ve Araştırma Merkezi:** Yapı güvenliği, afet risk azaltma ve dirençli şehirler bağlamında çalışmalar yaparak, iklim kaynaklı afetler karşısında toplumsal dirençliliğin artırılmasına katkıda bulunmaktadır.

- **Sıfır Atık Koordinatörlüğü:** Atıkların kaynağında ayrıştırılması, geri dönüşüm süreçlerinin iyileştirilmesi ve sürdürülebilir tüketim alışkanlıklarının geliştirilmesiyle hem iklim eylemine hem de üniversitenin çevresel sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlamaktadır.

KTÜ’nün SKA-13 Kapsamındaki Çalışmaları

2024 yılı içerisinde KTÜ, SKA-13: İklim Eylemi kapsamında iklim değişikliğiyle mücadele, afet farkındalığı ve sürdürülebilir yaşam bilincini artırmaya yönelik çok sayıda etkinlik, bilimsel araştırma ve toplumsal katkı faaliyeti gerçekleştirmiştir.

27 Mayıs 2024 tarihinde Prof. Dr. Aygün Erdoğan’ın konuşmacı olduğu “İklim Değişikliği ve Geleceğimiz” başlıklı seminer, KTÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi’nde düzenlenmiş; küresel ısınmanın bölgesel etkileri, iklim krizinin toplum sağlığına ve ekonomiye yansımaları ele alınmış, öğrenci ve akademisyenlerin katılımıyla çözüm önerileri tartışılmıştır.

2 Mayıs 2024 tarihinde, KTÜ personelinin bilinçlendirilmesi amacıyla “İklim Değişikliği ve Çevreci Davranışlar” başlıklı eğitim etkinliği düzenlenmiş ve KTÜ Uzaktan Eğitim Sistemi üzerinden çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir. Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü Araştırma Görevlisi Seher Karasu tarafından verilen eğitimde, iklim değişikliğinin doğal yaşama etkileri, ekolojik bozulmalar, deniz seviyesinin yükselmesi ile insan sağlığı üzerindeki fiziksel ve psikolojik sonuçlar ele alınmıştır. Ayrıca bireysel düzeyde yapılabilecek sürdürülebilir yaşam adımlarına dikkat çekilmiştir.

İklim değişikliği sonucu artan başta sel, heyelan ve taşkın gibi afet risklerinin tespite dair protokol kapsamında KTÜ ile ÇŞB, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü arasında yapılan protokol uyarınca iklim değişikliğine uyum kapsamında "Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Rize ve Artvin İl ve İlçelerindeki Sel ve Taşkın Alanlarına Etki Eden Bölgelerdeki Yapılaşma Risklerinin Tespiti ve Analizi İşi" başlıklı proje yürütülmeye başlanmıştır.

KTÜ Heyelan Uygulama ve Araştırma Merkezi ile Trabzon Büyükşehir Belediyesi iş birliğiyle 13 Ekim Afet Farkındalık Günü kapsamında “Trabzon'da Sel ve Heyelanlar Kader mi?” başlıklı panel gerçekleştirilmiş, bölgesel afet riskleri ve çözüm önerileri ele alınmıştır.

Endüstri Mühendisliği Kulübü (KTU EMK), 19 Mart 2024 tarihinde "Sürdürülebilirlik: İklim Krizi" temalı FAZ etkinliğini düzenledi. 400'ün üzerinde katılımcının ilgisini çeken etkinlik, Prof. Dr. Osman Turan Kültür ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşti. Etkinlik kapsamında, sürdürülebilirlik ve iklim krizi ile ilgili çeşitli seminerler ve atölye çalışmaları düzenlendi. Alanında uzman konuşmacılar, günümüzün en önemli küresel problemlerinden biri olan iklim krizinin nedenlerini ve sonuçlarını ele aldı.

KTÜ Sürmene Deniz Bilimleri Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ersan Başar'ın liderliğinde, TÜBİTAK MAM Kutup Araştırmaları Enstitüsü koordinasyonunda "4. Ulusal Arktik Bilimsel Araştırma Seferi" gerçekleştirilmiştir. Türkiye'den birçok üniversite ve kurumun katılımıyla Svalbard Takımadaları'nda 16 bilimsel proje yürütülmüş; deniz buzlarının azalması, ekosistemlere etkileri ve küresel iklim değişikliğinin yansımaları incelenmiştir. Toplanan veriler, KTÜ ve paydaş kurumların laboratuvarlarında analiz edilerek ulusal ve uluslararası literatüre katkı sağlanmıştır.

KTÜ İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde Dr. Öğr. Üyesi Abdulgazi Yıkıcı tarafından gerçekleştirilen "Sürdürülebilir Yaşam: Bilinçten Eyleme" seminer serisinin ilk oturumunda, iklim değişikliğinin tarihsel gelişimi ve günümüz etkileri ele alınmış, katılımcıların sürdürülebilir yaşam farkındalıkları artırılmıştır.

15 Mayıs Dünya İklim Günü etkinliği kapsamında gençlerin iklim değişikliğiyle ilgili bilgi edinmeleri, sürdürülebilir yaşam bilinci kazanmaları, neden-sonuç ilişkisini kavramaları ve iklimi korumak için bireysel adımlar üzerine düşünmelerini sağlamak amacıyla "İklim Değişikliği Farkındalık Günü Etkinliği" düzenlenmiştir. Bu etkinlik, üniversite gençliğinin çevresel bilinçlenme sürecine önemli katkılar sunmuştur.

Ayrıca KTÜ TV'de gerçekleştirilen bilimsel yayınlarla da iklim değişikliği konusundaki farkındalık güçlendirilmiştir. Prof. Dr. Ömer Kara'nın katılımıyla hazırlanan "İklim Değişikliği ve Ormanlar" başlıklı programda, küresel ısınmanın orman ekosistemleri üzerindeki etkileri ve ormanların iklim değişikliğine karşı oynadığı kritik rol ele alınmıştır. Prof. Dr. Aygün Erdoğan'ın yer aldığı "İklim Değişikliği ve Kentlerin Geleceği" programında ise kentleşme, çevresel riskler ve sürdürülebilir şehir planlamaları tartışılmıştır.

Ayrıca yine KTÜ TV'de Ekim 2024 tarihli Prof. Dr. Emine Tanır Kayıkçı'nın "Harita Mühendisliği Uygulamalarının Meteorolojik Tahminlere Katkı Potansiyeli" başlıklı, Nisan 2024 tarihli Prof. Dr. Raif Kandemir'in "Kutup Çalışmaları Üzerine Söyleşi" başlıklı, Nisan 2024 tarihli Prof. Dr. Ersan Başar ve Doç. Dr. Murat Özkaptan'in "Kutuplarda Bilim" başlıklı Nisan 2024 tarihli Prof. Dr. Ersan Başar ve Doç. Dr. Murat Özkaptan'in "Kutuplarda Bilim" başlıklı Nisan 2024 tarihli Prof. Dr. Ersan Başar ve Doç. Dr. Murat Özkaptan'in "Kutuplarda Bilim" başlıklı programlarda önemli bilgileri ve KTÜ tarafından yapılan araştırmaları kamuoyu ile paylaşmışlardır.

Akademik Katkılar

KTÜ, İklim Eylemi başlığında nitelikli çalışmalarını sürdürmektedir. Scopus veri tabanına göre, bu kalkınma hedefine ilişkin 2024 yılında 38 bilimsel yayın gerçekleştirilmiştir. AVESİS veri tabanında 7 bildiri, 6 kitap bölümü ve 15 lisansüstü tez bu alana katkı sağlayan çıktılar arasında yer almaktadır.

2025 yılı sonuçlarında (2024 verileriyle) ise 1089 üniversite arasında 301-400 bandında yer almakla birlikte, gösterge puanı 50.3 olarak belirlenmiştir. İlgili raporda bu alandaki araştırmaların puanı ise 68.5 olarak tespit edilmiştir.

KTÜ, SKA-13: İklim Eylemi kapsamında yürüttüğü eğitim, araştırma, toplumsal farkındalık ve uluslararası iş birlikleriyle, sürdürülebilir bir gelecek için sorumluluk üstlenen öncü kurumlardan biri olduğunu ortaya koymuştur. İklim değişikliğinin etkilerini azaltmaya, afet risklerini yönetmeye ve sürdürülebilir yaşam kültürünü yaygınlaştırmaya yönelik bu çalışmalar, yalnızca üniversite topluluğuna değil, bölgesel ve ulusal düzeyde de önemli katkılar sağlamaktadır. KTÜ, bilimsel bilgi üretme misyonunu toplumsal faydaya dönüştürmeye devam ederek, iklim eylemi konusunda güçlü ve kalıcı bir etki yaratmayı hedeflemektedir.

KTÜ
1955 KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Sürdürülebilir KTÜ

Bu rapor, KTÜ Araştırma Koordinatörlüğü tarafından hazırlanmıştır.

www.ktu.edu.tr/surdurulebilirlik surdurulebilirktu@ktu.edu.tr